

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 maart 2022

Zaaknummer : 987926
Team : Infra en Projecten Heemstede
Portefeuillehouder : A.P. van der Have
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Vervoltraject aanbesteding verwerking restafval

SAMENVATTING

Op 31 december 2022 verloopt het huidige contract voor de verwerking van het publieke restafval uit Heemstede met het AEB. Door de verkoop van het AEB is het niet langer een overheidsgedomineerde bedrijf en is verlengen van ons contract op basis van inbesteding niet mogelijk. In opdracht van Heemstede en andere Meerlanden-gemeenten is door een extern bureau onderzocht welke opties er zijn voor een nieuw contract voor de verwerking van het restafval van de gemeente. Het college kiest op basis van de verkenning voor deelname aan een Europese aanbesteding en vraagt de raad haar zienswijze.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

Landelijk programma VANG: Van Afval Naar Grondstof
Landelijk Afvalbeheerplan 2017- 2029 (LAP3)
Rijksbreed programma Circulaire Economie: 'Nederland circulair in 2050'

BESLUIT B&W

1. Kennis te nemen van het document Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Heemstede (februari 2022);
2. Op basis van de conclusies uit de verkenningen de keuze te maken voor deelname aan een Europese aanbesteding voor de verwerking van restafval vanuit Heemstede en het traject van inbesteding te beëindigen;
3. Het voorstel voor te leggen aan de commissie Ruimte om haar zienswijze kenbaar te maken (B-stuk).

AANLEIDING

De gemeente Heemstede heeft een overeenkomst tot het verwerken van het huishoudelijk restafval van Heemstede met AEB Amsterdam. Deze overeenkomst is aangegaan per januari 2013 en heeft een looptijd van 10 jaar, dus tot 1 januari 2023. Heemstede levert jaarlijks circa 5.500 ton huishoudelijk restafval aan ter verwerking. Het is noodzakelijk de restafvalverwerking vanaf 2023 opnieuw te waarborgen. In gezamenlijkheid met Meerlanden-gemeenten, aangevuld met nog een aantal andere gemeenten, is een verkenning gestart naar de opties voor de verwerking van ons restafval per 1 januari 2023.

Inbesteding of aanbesteding

In het onderzoeksrapport Verkenning strategische opties voor de be- en verwerking van huishoudelijk restafval (zie bijlage) zijn diverse routes verkend, waarbij er twee als uitvoerbaar resteren: de verwerking en eventuele nascheiding van het restafval wordt aanbesteed aan de markt, of de verwerking van het huishoudelijk restafval wordt via 'inbesteding' aan een overheid gedomineerde organisatie overgedragen. Bij inbesteding gaat de gemeente (als aandeelhouder)

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 maart 2022

deelnemen in een overheid gedomineerde afval- en grondstoffenverwerker. Daarbij kan zonder verplichte aanbesteding de verwerking van het restafval aan de verwerker worden opgedragen. Op basis van de uitgevoerde verkenningen en besprekingen met portefeuillehouders en ambtelijk adviseurs van de gemeenten is geconcludeerd dat aanbesteding voor alle gemeenten een mogelijke route is en de route van inbesteden weer andere (specifieke) kansen en perspectieven biedt.

Zienswijze commissie Ruimte

Op basis van bovenstaande conclusie heeft het college 21 september 2021 besloten tot het verder uitwerken van twee opties, te weten de optie (openbare) aanbesteding en de optie inbesteding bij een overheidsgedomineerde afvalverwerker. In het collegebesluit werd de commissie Ruimte om een zienswijze gevraagd. Op 25 oktober 2021 is de zienswijze afgegeven met als conclusie: De meerderheid van de commissie vindt het moeilijk om nu een oordeel te vellen over de procedure, tot die tijd is het verstandig om een tweesporenbeleid te voeren. De commissie wil graag later een advies van het college over welke van de twee (inbesteding of aanbesteding).

Opzeggen contract met het AEB

Het college heeft op 21 december 2021 besloten om de 'Overeenkomst betreffende het aanbieden en (laten) verwerken van huishoudelijk restafval en soortgelijk afval van de Gemeente Heemstede', zoals aangegaan met rechtsvoorganger de gemeente Amsterdam, Afval Energie Bedrijf, inclusief het 'Addendum huishoudelijk afval scheidingsinstallatie', per einde looptijd, dat wil zeggen 1 januari 2023, op te zeggen.

Het college behoudt de mogelijkheid om onder gelijkblijvende voorwaarden gedurende een vooraf bepaalde periode na 1 januari 2023 gebruik te blijven maken van de dienstverlening door AEB B.V. zoals overeengekomen in genoemde Overeenkomst en Addendum, indien omstandigheden – thans niet te voorzien – daar aanleiding toe geven. Het college zal uiterlijk op (richtdatum) 31 juni 2022 kenbaar maken aan AEB of gebruik wordt gemaakt van deze mogelijkheid.

Resultaten verdere verkenning inbesteding & aanbesteding

In gezamenlijkheid met 17 andere gemeenten is de verkenning over de mogelijkheden voor de gemeente Heemstede in kaart gebracht. Een Europees aanbestedingstraject, onder begeleiding van adviesbureau KplusV, wordt verder uitgewerkt en lijkt een goede optie voor de gemeente Heemstede te zijn.

Keuze Meerlanden-gemeenten

Van de andere Meerlanden-gemeenten Aalsmeer, Bloemendaal, Diemen, Haarlemmermeer, Hillegom, Lisse en Noordwijk kiest enkel Aalsmeer voor inbesteding bij OMRIN.

Inbesteding OMRIN

Uit de eerdere vergelijking tussen HVC en OMRIN bleek al dat een mogelijkheid tot inbesteding bij OMRIN de voorkeur had boven HVC waarbij met name het actieve aandeelhouderschap en de beperkte mogelijkheid tot uitstappen bij HVC minder flexibel zijn. Zie eerdere vergelijking tussen HVC en OMRIN.

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 maart 2022

Bij inbesteding gaat een aanbestedende dienst als aandeelhouder deelnemen in een overheid gedomineerde afval- en grondstoffenverwerker. Zowel de gemeente Heemstede als Meerlanden zijn aanbestedende diensten. Door een beroep te doen op de uitzonderingsgrond voor (verplichte) aanbesteding namelijk 'quasi inbesteding', kan zonder verplichte aanbesteding de verwerking van het restafval aan de verwerker worden opgedragen. Gemeente Heemstede past dit ook al toe in de overheid gedomineerde organisatie Meerlanden. Als Meerlanden aandeelhouder wordt van Omrin is het van belang dat zij juridisch eigenaar wordt van het huishoudelijk afval van Heemstede.

Als gemeente Heemstede zelf rechtstreeks aandeelhouder wordt dan vertegenwoordigt een collegelid de gemeente in de AvA. In deze vergaderingen worden onder meer de begroting, de jaarrekening, de uniforme verwerkingstarieven en de strategie vastgesteld. De AvA benoemt vier van de zeven leden van de Raad van Commissarissen in Omrin. Voor het aandeelhouderschap is tevens vereist dat de aandeelhouder tegelijk opdrachtgever voor Omrin wordt met betrekking tot het nascheiden en verwerken van huishoudelijk restafval. Daarom wordt een leveringsovereenkomst met Omrin gesloten.

Nascheiding alleen zonder bronscheiding

Omrin beschikt over een scheidingsinstallatie op Ecopark de Wierde in Oudehaske, waarmee naast het PMD ook andere grondstoffen die zich in het restafval bevinden na gescheiden of be- en verwerkt worden. Zoals het vergisten van de natte organische fractie (veelal groente, fruit en andere etensresten) om biogas op te wekken en de nascheiding van zand en metaal.

Deze scheidingsinstallatie is alleen beschikbaar voor gemeenten die kiezen voor PMD rijk huishoudelijk afval. Dit betekent dat het PMD niet aan de bron (door de bewoner) gescheiden wordt maar samen met het huishoudelijk afval wordt ingezameld. Verwerker HVC hanteert dezelfde lijn en laat alleen PMD rijk huishoudelijk afval door de scheidingsinstallatie gaan. Gemeente Heemstede zet momenteel in op scheiden aan de bron.

Aandelenpakket

De kosten voor het verwerven van aandelen is afhankelijk van het aantal aandelen en de prijs per aandeel. De prijs van de aandelen omvat de intrinsieke waarde (nominale waarde plus het aandeel in de voor het aandeel B opgebouwde reserve). De waarde van een aandeel B wordt bepaald door de nominale waarde van € 450,- per stuk plus de aanwezige reserves (indicatie € 3.750). Als indicatie voor de waarde van één aandeel kan dus € 4.200 worden aangehouden. Aandeelhouders hoeven geen garantstelling af te geven.

Het aantal aandelen wordt in overleg bepaald. Hierbij gaan we uit van een bandbreedte, maar zoals gezegd kunnen de waardes in samenspraak worden aangepast. We gaan uit van een waarde vergelijkbaar met de eerdergenoemde gemeente van 0,8 aandeel per 1.000 inwoners. Dit zijn (afgerond) 22 aandelen waarmee de investering € 92.400 bedraagt. Echter indien gekozen wordt voor een kleiner aantal aandelen (bijvoorbeeld 8) bedraagt de investering circa € 30.000.

MOTIVERING

1.1 Het rapport 'Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Heemstede' geeft inzicht

Het rapport geeft een duidelijke onderbouwing van de effecten, kwantitatief en financieel, wanneer gemeente Heemstede zou kiezen voor inbesteding

2.1 Financieel voordeel te verwachten bij Europese aanbesteding

De eerste verkenning geeft aan dat bij OMRIN de jaarlijkse kosten met € 71.000 stijgen. Dit is exclusief de (aanvullende) nascheiding en exclusief de kosten voor de verwerving van aandelen. Gezien de huidige marktomstandigheden is de verwachting dat de kosten bij een aanbesteding lager zullen zijn.

2.2 Europese aanbesteding zorgt voor flexibiliteit in de dienstverlening

Bij een Europese aanbesteding zijn flexibele (deel-)afspraken te maken over de dienstverlening, loopduur van het contract en aanvullende voorwaarden. Bij een inbesteding is een langdurige samenwerkingsrelatie het uitgangspunt.

2.3 Alle Meerlanden-gemeenten, behalve Aalsmeer, kiezen voor een Europese aanbesteding

Voor de Meerlanden-gemeenten is het gezamenlijk aangaan van een Europese aanbesteding de logische keuze. Hierbij werken we samen met Meerlanden aan een efficiënte inzameling, overslag en verwerking. Enkel Aalsmeer kiest voor inbesteding bij OMRIN.

2.4 OMRIN accepteert geen brongescheiden restafval voor de nascheiding

Zowel OMRIN als HVC beschikken over een nascheidingslijn waar restafval kan worden nagescheiden. In de nieuwe situatie accepteren beide organisaties enkel niet brongescheiden restafval. Het huidige brongescheiden Heemsteedse afval wordt niet meer geaccepteerd. Dit betekent dat de huidige inzameling moet worden aangepast.

2.5 Bij Europese aanbesteding is nascheiding als belangrijke wens mee te nemen

Gemeente Heemstede zet in op het vergroten van het afvalbewustzijn van onze inwoners. Onderdeel is beter scheiden van afvalstromen, maar ook het voorkomen van afval. Bronscheiden is hierbij het duurzame uitgangspunt met de wens om aanvullende nascheiding te laten uitvoeren voor extra milieuwinst.

2.6 Het aangaan van een aanbesteding is een collegebevoegdheid

Het college is bevoegd tot het nemen van dit besluit en zal de gemeenteraad informeren over de te nemen vervolgstappen.

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 maart 2022

FINANCIËN

Ten opzichte van het huidige kostenniveau van de afvalverwerking bij het AEB (met nascheiding van PMD) zal de overgang door inbesteding bij Omrin (zonder nascheiding van PMD) naar verwachting een verhoging van € 71.000,- per jaar teweeg brengen. Indien wordt gekozen voor aanbesteding aan de markt kan dit zowel hogere als lagere kosten met zich meebrengen dan de inbestedingsvariant, maar gezien de huidige marktomstandigheden is de verwachting dat deze lager zullen zijn. Daarnaast kan er bij aanbesteding aan de markt ook worden nagescheiden. Omrin levert deze dienstverlening alleen maar aan gemeenten die niet aan bronscheiding doen.

Los van de kosten van verwerking dient bij de inbesteding bij Omrin ook rekening gehouden te worden met de kosten voor het verwerven van aandelen. Op basis van het aantal en prijs kan dit rond € 30.000,- tot € 92.400,- liggen.

PLANNING/UITVOERING

De ingangsdatum van het nieuwe contract voor de verwerking van het restafval uit Heemstede is 1 januari 2023. Onderstaande planning is erop gericht dit te kunnen halen in 2022:

Stap	Wat	Week	Maand
Uitvoering aanbesteding	Publicatie (GO/NO-GO)	15	Apr
	Verzamelen, groeperen en toewijzen ingediende vragen	17	Mei
	Nota van Inlichtingen 1	19	Mei
	Verzamelen, groeperen en toewijzen ingediende vragen	20	Mei
	Nota van Inlichtingen 2	21	Mei
Beoordeling	Inschrijfdeadline	23	Jun
	Controleren geschiktheidseisen, voorlopige beoordeling (eventueel interviews en consensusbijeenkoms, afhankelijk van aanbestedingsmethode)	24	Jun
	Bespreking uitkomst van aanbesteding	25	Jun
	Opstellen concept gunningsadvies en gunningsbrieven	26	Jun
Contracteren	Versturen gunningsadvies en brieven	27	Jul
	Eventueel verificatiegesprek	28	Jul
	Definitieve gunning (GO/NO-GO)	30	Jul

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

N.V.T.

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 maart 2022

DUURZAAMHEID

Heemstede heeft haar duurzaamheidsambities vastgelegd in de Nota Duurzaam Heemstede 2020-2024. In deze Nota zijn vijf verschillende thema's benoemd te weten: Energietransitie; Circulaire Economie, Ecologie, Klimaatadaptatie en Duurzame mobiliteit. Elk thema heeft eigen ambities en doelstellingen. De ambitie van gemeente Heemstede om ons restafval te verminderen en afvalscheiding te verbeteren, valt binnen het thema Circulaire Economie.

SROI

SROI maakt onderdeel uit van de Europese aanbesteding.

BIJLAGEN

1. Inbesteding nascheiding en verwerking restafval gemeente Heemstede (februari 2022)
2. Collegevoorstel Vervolg proces restafvalverwerking (september 2021)
3. Oplegger en memo t.b.v. besluitvorming restafval (juni 2021)
4. Collegevoorstel opzeggen contract AEB (december 2021)
5. Brief beëindiging contract AEB (december 2021)